

crkva u svijetu

PANORAMA

SVETI ĆIRIL I METOD SUZAŠTITNICI EVROPE

*Apostolsko pismo Ivana Pavla II »Egregiae virtutis«**

Ivan Pavao II.

na vječnu uspomenu

1. IZVRSNE KREPOSTI muševi Ćiril i Metod ponovno zaokupljaju naše misli i srca u ovoj godini, u kojoj se obilježavaju dvije vrlo značajne obljetnice. Navršava se, naime, stotinu godina od objavljivanja enciklike *Grande munus*, izdane 30. rujna 1880, kojom je veliki prvosvećenik Lav XIII, podsjećajući cijelu Crkvu na veličinu i apostolsku djelatnost ovih dvaju svetaca, ustanovio njihovu liturgijsku proslavu u kalendaru Katoličke Crkve,¹ istodobno u ovoj godini pada jedanaeststoljetna obljetnica pisma *Industriae tuae*,² koje je naš prethodnik Ivan VIII. upravio knezu Svatopluku u lipnju godine 880, u kojem je hvalio i preporučivao upotrebu slavenskog jezika u liturgiji, kako bi se »pohvale i djela Gospodina našega Isusa Krista na tom jeziku« iskazivali.³

Ćiril i Metod, braća, Grci, rodом iz Soluna, grada gdje je živio i djelovao sv. Pavao, još od početka svojega zvanja stupili su u tijesne kulturne i duhovne odnose s patrijaršijskom Crkvom u Carigradu koja je tada cvjetala u kulturi i misionarskoj djelatnosti, i u njezinoj su se školi formirali.⁴ Obojica bijahu izabrali vjersko zvanje povezujući dužnost redovni-

* 3. prosinca 1980. papa Ivan Pavao II. proglasio je slavenske apostole, svetu braću Ćirila i Metoda, suzaštitnicima Evrope. Donosimo taj dokumenat u prijevodu g. Josipa Cecaća.

¹ Leonis XIII P. M. *Acta*, vol. II, str. 125—137.

² Usp. *Magnae Moraviae fontes historici*, t. III, Brno, 1969, str. 197—208.

³ *Ibidem*, str. 207.

⁴ Usp. *Constantinus et Methodius Thessalonicenses*, *Fontes*, ed. F. Grivec-F. Tomšić: *Radovi Staroslavenskog instituta*, IV, Zagreb, 1960.

čkog poziva s misionarskom službom, što su posvjedočili kad su krenuli da evangeliziraju Kozake na Krimu.

Ipak je njihovo najvažnije evangelizatorsko djelovanje bilo misija u Velikoj Moravskoj, među narodima koji su tada obitavali na Balkanskom poluotoku i u podunavskim krajevima. Prihvatiše taj pothvat na zahtjev moravskog kneza Rastislava što ga je podnio caru i Crkvi carigradskoj. Kako bi udovoljili potrebama svoje apostolske službe među Slavenima, preveli su na njihov jezik Svete knjige kojima su se služili u svetoj liturgiji i u poučavanju naroda. Na taj su način postavili temelje izobrazbi tih naroda na jezicima samih tih naroda. Prema tome, oni se s pravom smatraju ne samo apostolima Slavena, nego i ocima kulture svih ovih naroda i država za koje ti prvi pisani dokumenti na slavenskom jeziku nisu prestali biti temelj i izvor na koje se neprestano sva literatura kasnijih razdoblja mora pozivati.

Ćiril i Metod obavljali su svoju vjerovjesničku službu u skladu s carigradskom Crkvom koja ih je poslala i s Rimskom Petrovom Stolicom koja ih je potvrdila, te su na taj način očitovali crkveno jedinstvo koje, za vrijeme njihova života i djelatnosti, nisu pogodile nevolje odvajanja između Istoka i Zapada unatoč mučnim napetostima koje su, u to vrijeme, obilježavale odnose između Rima i Carigrada. Papa i rimska Crkva primili su s počastima u Rimu Ćirila i Metoda koji naidoše na odobrenje i podršku za čitavo svoje apostolsko djelovanje kao i za svoju inovaciju u vršenju bogoslužja na slavenskom jeziku, koji su osporavali poneki zapadni krugovi. U Rimu je preminuo Ćiril (14. veljače 869) i pokopan je u crkvi sv. Klementa, dok je Metoda papa zaredio za nadbiskupa drevne stolice u Sirmiju i poslao ga u Moravsku da tu nastavi svoje providencijalno apostolsko djelovanje koje je vršio sa žarom i hrabrošću zajedno sa svojim učenicima među svojim narodom do kraja svojega života (6. travnja 885).

2. Prije stotinu godina papa Lav XIII, u enciklici *Grande munus*, podsjetio je čitavu Crkvu na izvanredne zasluge sv. Ćirila i Metoda u njihovu djelu evangelizacije Slavena. I budući da u ovoj godini Crkva svečano obilježava 1500. obljetnicu rođenja sv. Benedikta, kojega je 1964. naš časni prethodnik Pavao VI. proglasio zaštitnikom Evrope, držimo da će ova zaštita u odnosu na cijelu Evropu bolje odskočiti, ako velikom djelu svetoga Patrijarha Zapada pridodamo posebne zasluge dvojice svetaca, braće Ćirila i Metoda. U prilog ovome postoje mnogostruki razlozi povijesne naravi, minule i suvremene, razlozi koji pružaju svoje jamstvo, kako teološko tako crkveno i kulturno u povijesti našeg evropskog kontinenta. Pa zato, prije nego se zaključi ova godina, posvećena osobitoj uspomeni sv. Benedikta, želimo da se u stogodišnjici enciklike pape Lava vrednuju svi izneseni razlozi preko sadašnje proklamacije sv. Ćirila i Metoda za suzaštitnike Evrope.

3. Evropa je u svojoj zemljopisnoj cjelini, da tako kažemo, plod djelovanja dviju kršćanskih tradicija kojima se pridodaju i dva različita oblika kulture, koje se u isto vrijeme posve nadopunjuju. Sv. Benedikt, koji je svojim utjecajem obuhvatio ne samo Evropu, prije svega Zapadnu i Srednju, nego je preko benediktinskih samostana dopro i do drugih

kontinentata, nalazi se u samom središtu one kulture koja kreće iz Rima, od Stolice Petrova nasljednika. Sveta braća iz Soluna prije svega ističu mudrost drevne grčke kulture, a zatim važnost carigradske Crkve i istočne tradicije koja se tako duboko urezala u duhovnost i kulturu tolikih naroda i nacija u istočnom dijelu evropskog kontinenta. Budući da su se danas, nakon tolikih stoljeća odvajanja Crkve između Istoka i Zapada, Rima i Carigrada, počev od II. vatikanskog sabora poduzeli odlučni koraci u cilju potpunog zajedništva, čini se da proglašenje sv. Ćirila i Metoda suzaštitnicima Evrope zajedno sa sv. Benediktom odgovara potpuno znakovima našega vremena; poglavito ako se to događa u godini u kojoj su dvije Crkve, Katolička i Pravoslavna, ušle u etapu vrlo važnog dijaloga koji je otpočeo na otoku Patmosu koji je, po predaji, vezan uz uspomenu na sv. Ivana, apostola i evanđelista. Naime, ovaj čin ide za tim da ovo vrijeme učini vrijednim spomena u budućnosti.

Konačno, ovo proglašenje istodobno želi da ljudi našega vremena spoznaju kako nam je prvenstvena dužnost naviještanje Evanđelja koje je Isus Krist povjerio Crkvama, za koje su se trudili dva brata, slavenski apostoli. Taj navještaj bio je put i sredstvo uzajamnog upoznavanja i sjedinjavanja među različitim narodima Evrope koja se rađala; na taj je način izgradio zajedničku duhovnu i kulturnu baštinu koju je osigurao i današnjoj Evropi.

4. Želimo, dakle, da po milosrđu Prevestoga Trojstva, zagovoru Božje Majke i svih svetaca nestane svega onoga što dijeli Crkve, narode i države; a neka, naprotiv, raznolikosti tradicija i kultura budu izraz međusobnog upotpunjenja zajedničkoga bogatstva.

Neka svijest o ovom duhovnom bogatstvu, koje je kroz razne putove postalo baštinom pojedinih društava evropskoga kontinenta, pomogne suvremena pokoljenja, da ustraju u uzajamnom poštovanju pravednih prava svakoga naroda i u uzajamnom miru, pružajući neprestano svoj doprinos općem dobru i koristeći svim ljudima na zemlji u budućnosti.

Stoga, sa sigurnom spoznajom i svojom zreloom odlukom, puninom svoje apostolske vlasti, snagom ovoga Pisma zauvijek postavljamo i proglašujemo svetoga Ćirila i Metoda nebeskim suzaštitnicima čitave Evrope kod Boga sa svim počastima i liturgijskim povlasticama koje, na temelju prava, pripadaju glavnim zaštitnicima mjesta.

Mir ljudima dobre volje.

Dano u Rimu, kod Sv. Petra, pod Prstenom Ribara, dana 3. prosinca 1980. godine, treće našega pontifikata.

JOANNES PAULUS PP. II